

de VALERIU MOISESCU

Teatrul de „cafenea“

Deși nu am fost niciodată un admirator al cafenelei, am considerat-o întotdeauna un loc în care se discută vrute și nevrute, cu naiva convingere că marile probleme ale umanității își vor găsi aici rezolvarea. Același sentiment mi-l dau unele spectacole de esență revulstică; acestea și-au făcut loc pe nesimțite în peisajul teatral, și, folosind un text drept pretext, discută „angajat“, despre nimic, lăsând impresia unei acute implicări în problemele contemporaneității, prin transformarea multiplexelor potențialități sau niveluri de literatură ale unei piese (cîteodată chiar ale unei capodopere) în aluzii transparente la aspecte nesemnificative ale realității imediate.

Această tendință, expresie a subdezvoltării artistice-intelectuale a celor ce i se înscriu, se manifestă sub diverse forme, de la desprinderea cuvîntului din context și folosirea lui ca semn de sine stătător, pînă la incredibile răsturnări de sens ale unor formulări, trecute de la propriu la figurat sau invers.

De fapt, totul se reduce la citirea anarhică a unui text, și transpunerea lui aiuritoare în căutare de „situle“ la capătul cărora o presupusă încercătură e forțată să explodeze asemeni tiribombelor la bilci, spre satisfacția unei galerii gata oricînd să nu priceapă că a asistat la un fisit inexpressiv.

23 mai 1983

Puțină statistică

Un ajiș al Teatrului „Ion Vasilescu“ anunță împlinirea a 1500 de reprezentații cu Siciliana de Aurel Baranga. O statistică simplă ne arată că marea majoritate a pieselor shakespeareane jucate pe scenele Capitalei în decurs de 20 de ani, și anume 1) Troilus și Cressida (Teatrul de Comedie — 176 reprezentații) 2). Richard al II-lea (T. Mic — 76 r.) 3). Macbeth (T. Bulandra — 14 r.) 4). Iuliu Cezar (T. Bulandra — 19 r.) 5). A douăsprezecea noapte (T. Bulandra — 209 r.) 6). Furtuna (T. Bulandra — 79 r.), 7) Hamlet, (T. Nottara — 87 r.) 8). Timon din Atena (T. Nottara — 55 r.), 9). Coriolan (T. Nottara — 45 r.), 10). Richard al III-lea (T. Național — 71

r.), 11). Imblinzirea scorpiei (T. Național — 112 r.), 12). Regele Lear (T. Național — 60 r.) 13). Măsură pentru măsură (T. Giulești — 60 r.), 14). Pericles (T. Giulești — 49 r.), majoritatea montate de regizori prestigioși (Liviu Ciuleț, Horea Popescu, Dinu Cernescu, Andrei Șerban...) și interpretate de mari actori ai scenei românești, nu au atins, toate la un loc, impresionanta cifră atinsă de plesa lui Baranga.

Ce concluzii se pot trage în urma acestei incontestabile evidențe?

Punctele de vedere vor fi diferite, ba chiar contradictorii, în funcție de poziția pe care ne situăm, sau sîntem situați.

Un contabil va constata că prețul de cost al montărilor respective se ridică la suma de aproape 900.000 lei, în timp ce cheltuielile de realizare a decorului și costumelor la Siciliana au fost în orice caz mult sub baremul maxim actual de 60.000 lei. Concluzia firească a acestuia — ca om al cifrelor — va fi că Shakespeare, chiar dacă este cel mai mare dramaturg al tuturor timpurilor, — rămîne din păcate un autor nerentabil.

Un estetician se va strădui să demonstreze că rentabilitatea nu are nici o legătură cu arta.

Un sociolog va ajunge poate la concluzia că preferințele publicului contemporan se îndreaptă mai mult către problemele actualității imediate, argumentînd că spectatorul devine mult mai interesat, de exemplu, la „frămîntările“ unui absolvent al facultății de agronomie din București — care refuză să plece la țară — decît de cele ale unui strămoș al său, reîntors în țară, după studii de filozofie la Universitatea din Wittemberg.

Un om de teatru va realiza, nu fără strîngere de inimă, că niciodată un teatru particular, pus în situația de a trăi din propriile sale venituri, nu-și va putea permite să monteze o piesă de Shakespeare, fără riscul de a-și închide porțile.

Ceea ce, într-o țară socialistă, care acordă rolul cuvenit culturii și nu comerțului cultural, pare și este un fapt de neconceput.

3 oct. 1983